

KOMMISJONSVEDTAK

2011/EØS/71/88

av 29. september 2006

om fastsettelse av retningslinjer med hensyn til kriteriene for gjennomføring av revisjoner i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 882/2004 om offentlig kontroll for å sikre at førvare- og næringsmiddelregelverket samt bestemmelsene om dyrs helse og velferd overholdes(*)

[meddelt under nummer K(2006) 4026]

(2006/677/EF)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP
HAR —

eksterne revisjoner, for å sikre at de oppnår målene i forordningen.

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

- 2) Kommisjonen er pålagt å utarbeide retningslinjer med hensyn til kriterier for gjennomføring av revisjonene nevnt i artikkel 4 nr. 6 i forordning (EF) nr. 882/2004 og i den forbindelse gjenspeile berørte internasjonale organers standarder og anbefalinger for organiseringen og driften av offentlige tjenester. Retningslinjene er ikke bindende, men har til hensikt å gi medlemsstatene nyttig veiledning i forbindelse med gjennomføringen av forordning (EF) nr. 882/2004.

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 882/2004 av 29. april 2004 om offentlig kontroll for å sikre at førvare- og næringsmiddelregelverket samt bestemmelsene om dyrs helse og velferd overholdes⁽¹⁾, særlig artikkel 43 nr. 1 i),

- 3) Den europeiske standardiseringsorganisasjon (CEN) og Den internasjonale standardiseringsorganisasjon (ISO) har utarbeidet standarder som på visse punkter er relevante for utformingen av retningslinjene —

etter samråd med Den faste komité for næringsmiddelkjeden og dyrehelsen og

GJORT DETTE VEDTAK:

ut fra følgende betraktninger:

Artikkel 1

- 1) I henhold til forordning (EF) nr. 882/2004, særlig artikkel 4 nr. 6, skal medlemsstatenes vedkommende myndigheter foreta interne revisjoner, eller sørge for at det blir foretatt

Retningslinjene med hensyn til kriterier for gjennomføring av revisjoner av offentlig kontroll for å sikre at førvare- og næringsmiddelregelverket samt bestemmelsene om dyrs helse og velferd nevnt i artikkel 4 nr. 6 i forordning (EF) nr. 882/2004 overholdes, er fastsatt i vedlegget.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 278 av 10.10.2006, s. 15, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 137/2007 av 26. oktober 2007 om endring av EØS-avtalens vedlegg I (Veterinære og plantesanitære forhold) og vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), se EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende nr. 19, 10.4.2008, s. 58.

⁽¹⁾ EUT L 165 av 30.4.2004, s. 1. Rettet i EUT L 191 av 28.5.2004, s. 1. Forordningen endret ved kommisjonsforordning (EF) nr. 776/2006 (EUT L 136 av 24.5.2006, s. 3).

Retningslinjene får anvendelse med forbehold for artikkel 41-49 i kommisjonsforordning (EF) nr. 796/2004⁽¹⁾.

Artikkel 2

Dette vedtak er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 29. september 2006.

For Kommisjonen
Markos KYPRIANOU
Medlem av Kommisjonen

⁽¹⁾ EUT L 141 av 30.4.2004, s. 18.

VEDLEGG

RETNINGSLINJER FOR VEDKOMMENDE MYNDIGHETERS REVISJONSORDNINGER

Innhold

1. FORMÅL OG VIRKEOMRÅDE
2. BAKGRUNN OG RETTLIG GRUNNLAG
  - 2.1. Artikkel 4 nr. 6: kriterier for vedkommende myndigheters arbeid
  - 2.2. Artikkel 2 nr. 6: definisjon av «revisjon»
3. DEFINISJONER
4. ALLMENN VEILEDNING
5. REVISJONSPROSESSEN
  - 5.1. Systematisk metode
  - 5.2. Innsyn
  - 5.3. Uavhengighet
  - 5.4. Uavhengig gransking
6. GJENNOMFØRING AV REVISJONSPROSESSEN
  - 6.1. Grunnleggende prinsipper: a) overholdelse av planlagte tiltak, b) effektiv gjennomføring, c) egnethet med hensyn til måloppnåelse
  - 6.2. Revisjonsrapporter
  - 6.3. Oppfølging av revisjonsresultatene
  - 6.4. Gjennomgåelse av revisjonen og spredning av god praksis
  - 6.5. Ressurser
  - 6.6. Revisorkompetanse

1. **Formål og virkeområde**

Disse retningslinjene inneholder veiledning om revisjonsordningene og om hvordan de skal gjennomføres av nasjonale vedkommende myndigheter. Formålet med revisjonsordningene er å påse at den offentlige kontrollen i forbindelse med forvare- og næringsmiddelregelverket samt bestemmelsene om dyrs helse og velferd gjennomføres på en effektiv måte og at den er egnet til å nå målene i det berørte regelverket, herunder overholdelse av nasjonale kontrollplaner.

Formålet med disse retningslinjene er ikke å angi detaljerte metoder, men snarere å fastsette prinsipper som bør følges for å lette anvendelsen av retningslinjene på de ulike kontrollsystemene i medlemsstatene. De valgte metodene for anvendelse av prinsippene i disse retningslinjene kan variere etter størrelsen på, arten av, antallet og kompleksiteten til medlemsstatenes vedkommende myndigheter som har ansvaret for offentlige kontroller.

2. **Bakgrunn og rettslig grunnlag — Forordning (EF) nr. 882/2004**

I disse retningslinjene fastsettes kriterier for gjennomføring av revisjonene fastsatt i artikkel 4 nr. 6 i forordning (EF) nr. 882/2004. I den forbindelse er følgende utdrag fra nevnte forordning relevante:

- 2.1. *Artikkel 4 nr. 6: kriterier for vedkommende myndigheters arbeid*

«Vedkommende myndigheter skal foreta interne revisjoner, eller kan sørge for at det blir foretatt eksterne revisjoner, og skal treffe hensiktsmessige tiltak i lys av resultatene av disse for å sikre at de oppnår målene i denne forordning. Disse revisjonene skal være underlagt uavhengig gransking og gjennomføres på en oversiktlig måte.»

2.2. *Artikkel 2 nr. 6: definisjon av «revisjon»*

««Revisjon» en systematisk og uavhengig undersøkelse for å fastslå om aktiviteter og tilknyttede resultater er i samsvar med planlagte tiltak, og om disse tiltakene er gjennomført på en effektiv måte og er egnet til å nå målene.»

3. **Definisjoner**

I disse retningslinjene definisjonene i artikkel 2 i forordning (EF) nr. 882/2004, artikkel 2 og 3 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 178/2002 ⁽¹⁾, ISO 19011:2002⁽²⁾ 4 og ISO 9000:2000⁽³⁾ anvendelse.

Det vises særlig til følgende definisjoner i ISO 19011:2002 og ISO 9000:2000:

«Revisjonskriterier»: det sett med politikkområder, framgangsmåter eller krav som brukes som en referanse som revisjonsresultatet sammenlignes med, dvs. den standarden som den reviderte partens virksomhet måles mot.

«Revisjonsplan»: beskrivelse av virksomhet og tiltak i forbindelse med en revisjon.

«Revisjonsprogram»: et sett med én eller flere revisjoner som er planlagt for et bestemt tidsrom, og som har et særskilt formål.

«Revisjonsgruppe»: én eller flere revisorer som gjennomfører en revisjon, om nødvendig med hjelp fra teknisk sakkyndige.

«Revidert part»: den organisasjonen som revideres.

«Revisor»: person med kompetanse til å gjennomføre en revisjon.

«Korrigerende tiltak»: tiltak for å fjerne årsaken til en oppdaget manglende overholdelse eller en annen uønsket situasjon.

«Forebyggende tiltak»: tiltak for å fjerne årsaken til en mulig manglende overholdelse eller en annen uønsket situasjon.

«Teknisk sakkyndig»: person som tilbyr revisjonsgruppen særskilt kunnskap eller sakkunnskap.

I disse retningslinjene menes med:

«revisjonsorgan» det organ som utfører revisjonen. Dette kan være en intern eller ekstern enhet.

«revisjonsprosess» den virksomheten som beskrives i avsnitt 5.1. (Systematisk metode).

«revisjonsordning» en kombinasjon av ett eller flere revisjonsorganer som utfører en revisjonsprosess på én eller flere vedkommende myndigheter.

«produksjonslinje» hele produksjonslinjen med alle «ledd i produksjon, bearbeiding og distribusjon», som definert i artikkel 3 nr. 16 i forordning (EF) nr. 178/2002.

4. **Allmenn veiledning**

Dersom en kombinasjon av revisjonsordninger innføres i en medlemsstat, bør det innføres framgangsmåter for å sikre at revisjonsordningene omfatter all kontrollvirksomhet i forordning (EF) nr. 882/2004, herunder dyrs helse og velferd og alle ledd i før- og næringsmiddelkjeden, også alle berørte organers eller kontrollorganers virksomhet.

⁽¹⁾ EFT L 31 av 1.2.2002, s. 1.

⁽²⁾ «Retningslinjer for revisjon av systemer for kvalitets- og/eller miljøstyring», utgitt av Den internasjonale standardiseringsorganisasjon, 1. oktober 2002.

⁽³⁾ «Systemer for kvalitetssikring — Prinsipper og terminologi», utgitt av Den internasjonale standardiseringsorganisasjon, desember 2000.

Særlig dersom kontroloppgaver delegeres til et kontrollorgan og vedkommende myndighet har valgt å revidere framfor å inspisere kontrollorganet, bør nevnte organ ifølge avtalen ha plikt til å godkjenne revisjonskravene og vilkårene i dem.

I tillegg til den særskilte veiledningen i dette dokument bør det vises til den allmenne veiledningen i ISO 19011:2002.

5. Revisjonsprosessen

5.1. Systematisk metode

En systematisk metode bør anvendes ved planlegging, gjennomføring, oppfølging og styring av revisjoner. Revisjonsprosessen bør derfor

- være et resultat av en åpen planleggingsprosess, der risikobaserte prioriteringer fastsettes i tråd med vedkommende myndighets ansvar i henhold til forordning (EF) nr. 882/2004,
- utgjøre en del av et revisjonsprogram som sikrer tilstrekkelig dekning av alle relevante tiltaksområder og alle berørte vedkommende myndigheter innenfor de sektorer som omfattes av forordning (EF) nr. 882/2004, med passende hyppighet på grunnlag av risiko over en periode på høyst fem år,
- støttes av dokumenterte framgangsmåter for revisjon og registreringer for å sikre samsvar mellom revisorene og for å vise at en systematisk metode er fulgt,
- omfatte framgangsmåter med sikte på å frambringe revisjonsresultater, herunder finne dokumentasjon på henholdsvis overholdelse og manglende overholdelse, og med sikte på å utarbeide, godkjenne og distribuere revisjonsrapporter,
- omfatte framgangsmåter for å vurdere revisjonskonklusjoner med sikte på å identifisere sterke og svake sider i hele kontrollsystemet, sørge for utbredelse av god praksis og sikre overvåking av korrigerende og forebyggende tiltak,
- overvåkes og gjennomgås for å sikre oppfyllelse av revisjonsprogrammets mål og for å fastslå mulige forbedringer.

Dersom det i en medlemsstat planlegges mer enn ett revisjonsprogram, bør det treffes tiltak for å sikre at slike programmer samordnes på en effektiv måte for å sikre en sømløs revisjonsprosess som omfatter alle berørte vedkommende myndigheter. Revisjonsprogrammet eller -programmene bør også omfatte alle relevante nivåer i vedkommende myndighets organisasjon.

5.2. Innsyn

For å vise at revisjonsprosessen er åpen for innsyn bør de dokumenterte framgangsmåtene særlig omfatte en klart definert planleggingsprosess for revisjonen, revisjonskriterier samt framgangsmåter for godkjenning og fordeling av revisjonsrapporter.

Styringen og gjennomføringen av revisjonsprosessen bør være åpen for alle berørte parter. Det bør særlig være full åpenhet mellom revisjonsorganet og den reviderte parten. Å sikre at alle berørte parter oppfatter revisjonsprosessen som åpen vil bidra til spredning av opplysninger, særlig til deling av god praksis innenfor og mellom vedkommende myndigheter.

Medlemsstatene bør treffe egnede tiltak for å sikre at deres revisjonsordninger er åpne, samtidig som det tas hensyn til nasjonale krav av juridisk og annen art. For dette formål bør medlemsstatene vurdere å oppmuntre til framgangsmåter som forbedrer innsynet i prosessen. Noen eksempler på slike framgangsmåter finnes i tabellen nedenfor. Når medlemsstatene vurderer slike tiltak, bør de avveie behovet for innsyn mot risikoen for å undergrave revisjonsordningens evne til å nå målene. For å få størst mulig utbytte av fordelene ved innsyn bør innsynet kombineres med balansert rapportering, det vil si en passende blanding av konstatert overholdelse (positivt resultat) og områder som bør forbedres (negativt resultat).

Tabell

Eksempler på framgangsmåter for å forbedre innsynet i revisjonsprosessen

Revisjonsorganets framgangsmåter	Revidert part	Innenfor en vedkommende myndighet	På tvers av vedkommende myndigheter (innenfor en medlemsstat)	Offentligheten og andre berørte parter
Tilgang til dokumenterte framgangsmåter hos revisjonsorganet	V	V	V	
Samråd om planlegging av revisjonsprogram	V	V	V	
Offentliggjøring av revisjonsprogram	V	V	V	V
Framlegging av revisjonsplan	V	V		
Mulighet til å kommentere utkast til revisjonsrapport	V	V		
Fordeling av endelig revisjonsrapport	V	V	V	
Offentliggjøring av den reviderte partens kommentarer til utkastet til rapport		V	V	V
Offentliggjøring av endelig revisjonsrapport	V	V	V	V
Offentliggjøring av endelige revisjonsrapporter og årsrapport	V	V	V	V
Offentliggjøring av den reviderte partens handlingsplan	V	V	V	V
Offentliggjøring av oppfølgingsresultater	V	V	V	V

Merknad: Medlemsstatene bør velge de framgangsmåter (første kolonne) og anvendelsesområder (øvrige kolonner) som passer for dem.

5.3. Uavhengighet

Revisjonsorganene bør være uavhengige av kommersielle, økonomiske, hierarkiske, politiske eller andre påvirkninger som kan ha innvirkning på deres vurdering eller på resultatet av revisjonsprosessen. Revisjonsordningen, revisjonsorganet og revisorene bør være uavhengige av den virksomheten som revideres, og uten fordommer og interessekonflikter. Revisorene bør ikke revidere områder eller virksomhet som de har direkte ansvar for.

Alle berørte vedkommende myndigheter bør innføre beskyttelsestiltak for å sikre at ansvar og rapporteringsplikt for virksomhet knyttet til revisjon og kontroll, for eksempel styring av og tilsyn med offentlige kontrollsystemer, holdes tilstrekkelig atskilt.

Dersom revisjonsgruppen anbefaler korrigerende og forebyggende tiltak, bør den reviderte parten velge de metodene som skal anvendes for slike tiltak. Revisjonsgruppens aktive deltaking i oppfølgingsarbeidet bør begrenses til en vurdering av handlingsplanens egnethet og de korrigerende og forebyggende tiltakenes virkning. De reviderte partene bør ikke kunne hindre revisjonsprogrammet, resultatene eller konklusjonene. De bør rådspørres om utkastet til rapport, og revisjonsorganet bør vurdere deres kommentarer. Disse kommentarene bør tas i betraktning på en åpen måte der det er aktuelt.

Følgende punkter kan bidra til at revisjonsprosessen sikrer både revisjonsorganets og revisjonsgruppens uavhengighet:

- det bør utarbeides et klart, dokumentert mandat som gir tilstrekkelig myndighet til å gjennomføre revisjonen,
- verken revisjonsorganet eller revisjonsgruppen bør delta i styringen av eller tilsynet med kontrollsystemene som revideres,
- i forbindelse med eksterne revisjoner bør revisjonsorganet og revisjonsgruppen stå utenfor den reviderte partens organisasjon og være uavhengig av denne,
- i forbindelse med interne revisjoner gjelder følgende allmenne prinsipper for å sikre en uavhengig og åpen prosess:
  - revisjonsorganet og revisjonsgruppen bør utnevnes av toppledelsen,
  - revisjonsorganet og/eller revisjonsgruppen bør rapportere til toppledelsen,
  - det bør kontrolleres at det ikke foreligger noen interessekonflikt for revisjonsorganet eller revisjonsgruppen.

Uavhengige revisjonsorganer bør stå utenfor eller være atskilt fra ledelsen av den reviderte virksomheten. Interne revisjonsorganer bør rapportere til den øverste ledelsen i organisasjonen.

Dersom den tekniske sakkunnskapen som er nødvendig for å gjennomføre revisjonen bare finnes hos en vedkommende myndighet, bør det treffes tiltak for å sikre at revisjonsgruppen beholder sin uavhengighet. Dersom kontrollvirksomheten organiseres regionalt, kan teknisk sakkyndige skiftes ut for å sikre uavhengighet.

5.4. *Uavhengig gransking av revisjonsprosessen*

Revisjonsprosessen bør granskes av en uavhengig person eller et uavhengig organ for å kontrollere om målene nås. En slik uavhengig person eller et slikt uavhengig organ bør ha tilstrekkelig myndighet, sakkunnskap og ressurser til å gjennomføre oppgaven på en effektiv måte. Metodene for den uavhengige granskingen kan variere avhengig av virksomhet eller vedkommende myndighet. Dersom det er opprettet et organ eller en komité med sikte på en uavhengig gransking av revisjonsprosessen, bør én eller flere uavhengige personer være medlemmer av et slikt organ eller en slik komité. Slike uavhengige personer bør ha tilgang til revisjonsprosessen og ha myndighet til å bidra fullt ut til denne. Det bør treffes tiltak for å rette opp eventuelle mangler i revisjonsprosessen som påvises av den uavhengige personen eller det uavhengige organet.

6. **Gjennomføring av revisjonsprosessen**

6.1. *Veiledende prinsipper: a) overholdelse av planlagte tiltak, b) effektiv gjennomføring, c) egnethet med hensyn til måloppnåelse*

For å oppfylle kravene i artikkel 4 nr. 6 i forordning (EF) nr. 882/2004 bør revisjonsordningen omfatte følgende tre punkter nevnt i artikkel 2 nr. 6:

- a) Kontroll av at de planlagte tiltakene er oppfylt for å sikre at offentlige kontroller gjennomføres som planlagt, og at alle anvisninger og retningslinjer som er gitt til personalet som gjennomfører kontrollene, blir fulgt. Dette kan for en stor del skje gjennom dokumentkontroll, men vil også kreve kontroll på stedet. Revisjonsgruppen må ha gode allmenne kunnskaper og ferdigheter innenfor revisjon for å oppfylle dette revisjonsmålet.
- b) Kontroll av at planlagte tiltak gjennomføres på en effektiv måte. For å vurdere effektiviteten, det vil si i hvilken grad de planlagte resultatene er oppnådd, må en praktisk gjennomføring på stedet inkluderes. Dette bør omfatte en vurdering av kontrollenes kvalitet og ensartethet samt revisjonsvirksomhet på stedet. Revisjonsgruppen må ha relevant teknisk sakkunnskap for å oppfylle dette revisjonsmålet.

- c) Revisjonsordningen bør også kunne brukes til å vurdere om de planlagte tiltakene er egnet til å nå målene i forordning (EF) nr. 882/2004, særlig den enkelte, integrerte, flerårige, nasjonale kontrollplanen. Dette bør omfatte en vurdering av de offisielle kontrollenes egnethet, for eksempel med hensyn til hvor ofte de utføres og hvilke metoder som brukes, idet det tas hensyn til produksjonslinjen(e)s struktur, produksjonsmetoder og produksjonsvolum. Revisjonsgruppen bør ha omfattende kunnskap om og forståelse av systemrevisjon samt ha tilgang til relevante tekniske opplysninger for å oppfylle dette revisjonsmålet.

For å avgjøre om de planlagte tiltakene er egnet til å nå målene i fastsatt i bokstav c) ovenfor, bør det tas hensyn til følgende:

Revisjonskriteriene bør omfatte strategiske mål på grunnlag av forordning (EF) nr. 178/2002 og (EF) nr. 882/2004 (herunder den enkelte, integrerte, flerårige, nasjonale kontrollplanen) og nasjonal lovgivning.

Revisjonenes *hovedoppmerksomhet* bør rettes mot kontrolltiltak knyttet til de kritiske kontrollpunktene i produksjonslinjen(e). Det bør legges vekt på å vurdere om de planlagte tiltakene kan gi tilstrekkelige garantier for a) sluttproduktets eller sluttproduktenes sikkerhet og b) oppfyllelse av andre førvare- og næringsmiddelkrav og bestemmelsene om dyrs helse og velferd. For å oppnå dette bør revisjonen eller revisjonene om mulig gjennomføres uavhengig av administrative grenser.

6.2. *Revisjonsrapporter*

Revisjonsrapportene bør inneholde klare konklusjoner på grunnlag av revisjonsresultatene, i tillegg til eventuelle anbefalinger:

- *Konklusjonene* bør i den grad det er aktuelt ta opp samsvar med planlagte tiltak, effektiviteten i gjennomføringen og de planlagte tiltakenes egnethet til å nå de fastsatte mål. Konklusjonene bør bygge på objektiv dokumentasjon. Særlig dersom konklusjonene gjelder de planlagte tiltakenes egnethet til å nå de fastsatte mål, kan dokumentasjon innhentes ved å samle inn og analysere resultater fra flere revisjoner. Konklusjonene bør i så fall gå utover grensene mellom enkeltforetak, enheter hos myndigheter og myndigheter,
- *Anbefalingene* bør beskrive sluttresultatet som skal oppnås, ikke hvordan manglende overholdelse skal utbedres. Anbefalingene bør bygge på velbegrunnede konklusjoner.

6.3. *Oppfølging av revisjonsresultatene*

Der det er aktuelt, bør den reviderte parten utarbeide og levere en handlingsplan. Handlingsplanen bør inneholde forslag til korrigerende og forebyggende tiltak for å rette opp eventuelle svakheter som er avdekket gjennom revisjonen eller revisjonsprogrammet, samt frister for gjennomføring av tiltakene. Revisjonsgruppen bør vurdere handlingsplanens egnethet, og kan bli bedt om å kontrollere den etterfølgende gjennomføringen av den:

- En *handlingsplan* gjør det mulig for revisjonsgruppen å vurdere om forslagene til korrigerende og forebyggende tiltak er tilstrekkelige til å oppfylle revisjonsrapportens anbefalinger. Handlingsplanene bør inneholde risikobaserte prioriteringer og frister for gjennomføring av de korrigerende og forebyggende tiltakene. Et bredt spekter av handlingsplaner kan anses som tilfredsstillende. Det er opp til den reviderte parten å velge blant de ulike mulighetene som finnes.
- *De korrigerende og forebyggende tiltakene* bør ikke begrenses til særskilte tekniske krav, men bør, der det er aktuelt, omfatte systemovergripende tiltak (for eksempel kommunikasjon, samarbeid, samordning, gjennomgåelse, rasjonalisering av kontrollprosessene osv.) Den reviderte parten bør gjennomføre en årsaksanalyse i forbindelse med alle forekomster av manglende overholdelse for å avgjøre hvilke korrigerende og forebyggende tiltak som bør treffes. Eventuelle meningsforskjeller mellom den reviderte parten og revisjonsgruppen bør løses.
- *Avslutning*: Det bør innføres ordninger for å sikre at handlingsplanene er relevante, og at de korrigerende og forebyggende tiltakene gjennomføres på en effektiv måte og til rett tid. Den reviderte parten og revisjonsgruppen bør bli enige om framgangsmåter for å kontrollere at handlingsplanen er gjennomført.

6.4. Gjennomgåelse av revisjonen og spredning av god praksis

Revisjonsresultatene konsekvenser for andre sektorer og regioner bør undersøkes, særlig i medlemsstater der kontrollene er delegert til en rekke vedkommende myndigheter eller er desentralisert. Særlig bør eksempler på god praksis spres. For dette formål bør rapportene gjøres tilgjengelige for andre sektorer og regioner i medlemsstaten og for Kommisjonen. Revisjonsresultatene bør også tas i betraktning når revisjonsprogrammet planlegges og i forbindelse med revisjonen av den enkelte, integrerte, flerårige, nasjonale kontrollplanen.

6.5. Ressurser

Medlemsstatene bør sikre at vedkommende myndigheter har den gjennomføringsmyndighet de ressurser og den myndighet som er nødvendig for å opprette, gjennomføre og vedlikeholde en effektiv revisjonsordning.

Det bør avsettes tilstrekkelige menneskelige og tilhørende ressurser for å lede, overvåke og følge opp revisjonsprosessen, samtidig som det tas hensyn til at alle vedkommende myndigheter og deres kontrollvirksomhet bør revideres i løpet av en periode på høyst fem år. Allmenn veiledning om ressursene som kreves for revisjonen, finnes i ISO 19011. For å sikre den nødvendige sakkunnskap for å oppfylle revisjonens og revisjonsprogrammets formål og virkeområde kan revisjonsgruppen omfatte alle kombinasjoner av generelle og faglig spesialiserte revisorer og teknisk sakkyndige. Det bør legges vekt på å sikre at revisjonsgruppen er objektiv og uavhengig, særlig dersom det er behov for teknisk sakkyndige. For dette formål kan rotasjon av revisorer og/eller revisjonsgrupper være hensiktsmessig.

6.6. Revisorkompetanse

Revisorkompetanse og utvalgsriterier bør fastsettes under følgende overskrifter:

- allmenne kunnskaper og ferdigheter — revisjonsprinsipper, -framgangsmåter og -teknikker, ledelses-/organisasjonsferdigheter,
- særskilte tekniske kunnskaper og ferdigheter,
- personlige egenskaper,
- utdanning,
- arbeidserfaring,
- revisoropplæring og -erfaring.

Det er viktig å innføre en ordning for å sikre at revisorene er konsekvente og at deres kompetanse opprettholdes. Den kompetansen som revisjonsgruppene krever, vil variere etter hvilket område innenfor kontroll- og tilsynssystemene som revideres. Med hensyn til revisorenes tekniske kunnskaper og ferdigheter bør også opplæringskravene for personale som foretar offentlige kontroller (kapittel 1 i vedlegg II til forordning (EF) nr. 882/2004) tas i betraktning.
